

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: FRP/848/2012/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

164/2013. (V. 29.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) a panaszosok¹ 2012. október 18-án előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2013. május 29-én – dr. Kozma Ákos elnökhelyettes, testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén hozott állásfoglalását

megküldi az Országos Rendőrfőkapitánynak.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

1) A panaszosok 2012. október 18-án személyesen jelentek meg a Testület Panaszirodáján és jegyzőkönyvbe mondták a panaszuikat. Előadták, hogy 2012. október 12-én az I. rendű panaszos édesanyjához (B.-né) költöztek. Még aznap rendőrök jelentek meg a lakásnál, majd ezt követően további két alkalommal érkeztek rendőrök hozzájuk; 2012. október 15-én hat rendőr, és 2012. október 16-án négy rendőr.

A 2012. október 15-i rendőri intézkedésről a következőket adták elő. A rendőrök kiérkezésekor a lakásban csupán az I. rendű panaszos édesanyja és annak élettársa, R. A. tartózkodott. A rendőri tájékoztatás szerint a rendőrök azért mentek a lakáshoz, mert a posta nem kézbesített egy idézést kihallgatásra, így azt B.-nénak személyesen adták át. A rendőrök a panaszosok számára ismeretlen okból felmentek a galériára a panaszosok lakrészébe. Elmondásuk szerint a rendőrök körülbelül egy órát tartózkodhattak a lakásban, ezt azonban nem tudják teljes bizonyossággal állítani, mivel ezt az információt az I. rendű panaszos súlyosan alkoholista édesanyjától kapták. Állításuk szerint a rendőröknél nem volt házkutatási parancs vagy egyéb határozat.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszosok személyes adatait töröltük.

A 2012. október 15-én átadott idézésnek eleget téve B.-né és élettársa másnap, 2012. október 16-án megjelent a rendőrkapitányságon, ahol átadták nekik a panaszosokat érintő idézéseket is. Másnap, 2012. október 17-én a panaszosokat öt perc alatt kihallgatta a rendőrkapitányságon szolgálatot teljesítő r. hadnagy.

A panaszosok sérelmezték, hogy annak ellenére, hogy B.-né albérlője beismerte, hogy ő vágta le a kérdéses lakás villanyórájának plombáját, mégis a panaszosokat gyanúsították meg a fenti cselekménnyel.

2) A panaszosok a Testület rendelkezésére bocsátottak két iratot az ellenük folyamatban lévő büntetőeljárással kapcsolatban. Az iratokból kiderül, hogy a panaszosok, illetve B.-né és R. A. ellen jogosulatlan áramvételezés miatt indult eljárás a Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban BRFK) Kerületi Rendőrkapitányságán. Az iratok szerint az I. rendű panaszos megalapozottan gyanúsítható azzal, hogy édesanyja lakásán az ELMŰ által díjtartozás miatt 2010. április 29-én kikapcsolt elektromos szolgáltatást a 2011. március 10-i rendőri intézkedésig jogtalanul vételezte. A gyanúsítás szerint 2010. szeptember 25-én a II. rendű panaszos jelenlétében és segédletével az áramot visszakötötték úgy, hogy a villanyóra plombáját az I. rendű panaszos levágta, majd R. A. a mért és méretlen vezetéket összekötötte, így a falból kilógó elektromos vezetékekre szabálytalanul rákötött egy hosszabbítót, amely a lakás elektromos berendezéseinek áramellátását biztosította. A fentiek miatt a panaszosokat nagyobb értékre, dolog elleni erőszakkal elkövetett lopás büntetével vádolják. A panaszosok a cselekmény elkövetését tagadták, és a gyanúsítás ellen panasszal éltek, amelyet a B. város Kerületi Ügyészsége elutasított.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbiak állapíthatók meg.

1) A BRFK Kerületi Rendőrkapitányság mb. kapitányságvezetője 2012. november 26-án terjesztette fel a BRFK Hivatalának a panaszosok ügyében keletkezett iratokat. Levelében hozzátette, hogy a Robotzsaru rendszerben nem talált arra vonatkozóan adatot, hogy a panaszosokkal szemben bármilyen rendőri intézkedés történt volna a kérdéses napokon.

2) K. K. r. hdgy. 2012. november 23-án készített jelentése az alábbiakat rögzíti. A panaszosok ellen a BRFK Kerületi Rendőrkapitánysága nyomozást folytatott lopás vétség elkövetésének megalapozott gyanúja miatt. A panaszosok gyanúsított ki hallgatását követően, 2012. február 28-án a keletkezett iratokat vádemelési javaslattal küldték meg a B. város Kerületi Ügyészségének. 2012. március 30-án a megküldött iratokat további nyomozati cselekmények elvégzése érdekében visszaküldte az ügyészség, tekintettel arra, hogy a gyanúsítottak részére kiküldött értesítések rendre felbontatlanul érkeztek vissza „ismeretlen helyre költözött” jelzéssel. A postai tértivevény „ismeretlen helyre költözött” megjelölése ellenére a r. hdgy. kollégáival kivonult az áramlopás helyszínére ellenőrzésre. Az I. rendű panaszos édesanyját otthon találták, aki elmondta, hogy a postás nem viszi ki a nekik címzett levelet. Erre tekintettel a továbbiakban a nyomozati cselekmények sikeres elvégzése érdekében az idézéseket minden alkalommal személyesen kézbesítették B.-né és R. A. részére.

2012. október 12-én a r. hdgy. kollégájával, Á. D. r. hadnaggal érkezett a címre délelőtt 11 és 13:50 közti időintervallumban annak érdekében, hogy személyesen adja át az B.-né és R. A-t érintő idézéseket. A lakásban ekkor B.-né, R. A., valamint egy harmadik személy tartózkodott. B.-né elmondta a helyszínen tartózkodó rendőröknek, hogy fiát és menyét ismét

befogadta, ők megint nála laknak. A r. hdgy. tájékoztatta B.-né arról, hogy a panaszosok hajléktalanszállóra vannak bejelentve, azonban a megadott címen nem érhetőek el, így a panaszosoknak szóló idézéseket is átadja majd neki. A jelentéssel egyidejűleg megküldte az „Eltávozás hivatalos ügyben” elnevezésű formanyomtatványt is, melybe a r. hdgy. és a rendőrkapitányságon dolgozó kollégái kézzel rögzítették hivatalos távollétük dátumát, időtartamát és helyét. A panaszosokra vonatkozó bejegyzés október 12-ei dátummal készült, mely a 11 és 13.50 közötti időtartamot jelöli meg.

K. K. r. hdgy. jelentésében úgy nyilatkozott, hogy tudomása szerint 2012. október 15-én a BRFK Kerületi Rendőrkapitányság állományából senki nem intézkedett az I. rendű panaszos édesanyja lakásánál. A jelentéséhez csatolta az aznapi kimutatást a Robotzsaru rendszerből, amelyekből kitűnik, hogy a kérdéses napon más helyszíneken végzett nyomozati cselekményeket.

B.-né és R. A-t 2012. október 16-án hallgatta ki folytatólagosan K. K. r. hdgy. Ennek során átadta a panaszosok részére szóló idézéseket.

3) A BRFK Kerületi Rendőrkapitánysága megküldte a Testület részére a 2012. október 15-én és 16-án készített ügyeletési naplóbejegyzéseket és a napi eligazításról készült iratokat, amelyekben a panaszosokat vagy családtagjaikat érintő bejegyzés nem szerepel.

III.

A Testület a panaszról készült jegyzőkönyv és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos, a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) rendelkezéseire – a panaszos kifogásai alapján az alábbi megállapításokra jutott.

1) A Testület elsőként azt vizsgálta, hogy mely panaszosi sérelmekre terjed ki a hatásköre.

Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése értelmében a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások vizsgálata tartozik, melyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri tevékenység általános elveinek és szabályainak érvényesülése (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség stb.),
- a rendőri intézkedések vagy azok elmulasztása (különösen: igazoltatás, ruházat- csomag-jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, közlekedésrendészeti intézkedés stb.),
- a kényszerítő eszközök törvényes alkalmazása (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, löfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás stb.),

tekintetében van hatásköre eljárni és az adott intézkedést, cselekményt, vagy mulasztást vizsgálni abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

a) A panaszosok sérelmezték többek között azt, hogy 2012. október 15-én hat rendőr, és 2012. október 16-án négy rendőr jelent meg lakásuknál. A Testület a rendelkezésre álló iratok birtokában arra a következtetésre jutott, hogy a panaszosok tévesen hivatkoztak arra, hogy K. K. r. hdgy. 2012. október 15-én jelent meg náluk. A rendőri jelentés és a csatolt formanyomtatvány alapján megállapítható, hogy a panaszosok által is részletesebben kifejtett és panaszolt rendőri intézkedés nem október 15-én, hanem október 12-én történt. A panaszosok által sérelmezett másik két napra (október 15. és 16.) vonatkozóan nem áll a Testület rendelkezésére semmilyen irat. Tekintettel arra, hogy a panaszosok további információkat nem közöltek az állítólagos rendőri intézkedések részleteit illetően, a rendőrség

álláspontja szerint pedig nem történt a panaszosokkal szemben rendőri intézkedés a kérdéses napokon, a Testület nem tudott beazonosítani olyan Rtv. szerinti rendőri intézkedést, amely eljárásának alapját képezhetné.

Mivel a fenti hatásköri rendelkezés értelmében a Testületnek csak konkrét rendőri intézkedések, illetve kellő konkrétsággal meghatározott mulasztások következtében felmerült alapjogsérelmek vizsgálatára van lehetősége, a 2012. október 15-én és 16-án foganatosított állítólagos rendőri intézkedésekkel összefüggésben – mivel azok nem voltak beazonosíthatók – hatásköre hiányát állapította meg.

b) A panaszosok azt is sérelmezik, hogy ellenük lopás vádjával büntetőeljárás folyik, miközben a cselekmény elkövetését tagadják, és állítják, hogy annak elkövetését egy harmadik személy beismerte.

A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban Be.) 196. § (1) bekezdése szerint akit az ügyész vagy a nyomozó hatóság intézkedése vagy intézkedésének elmulasztása érint, az a tudomásszerzéstől számított nyolc napon belül panasszal élhet. A panaszosok által a Testület rendelkezésére bocsátott iratok tanúsága szerint a panaszosok éltek is a fenti jogorvoslati lehetőséggel, azonban a gyanúsítás elleni panaszukat a B. város kerületi Ügyészsége elutasította.

Tekintettel arra, hogy a Testület főszabály szerint nem vizsgálhatja a rendőrség azon tevékenységét, amelyet nem az Rtv., hanem a Be. alapján folytat, ráadásul a panaszosok által sérelmezett cselekmény – meggyanúsításuk – vonatkozásában rendelkezésükre állt a Be. alapján jogorvoslat (amelyet igénybe is vettek), a Testületnek nincs hatásköre a panasz ezen részének vizsgálatára.

2) A Testület ugyanakkor a panasz eljárás körében vizsgálta a panaszosok azon kifogását, hogy az intézkedő rendőrök felmentek a galériájukba, és azt ismeretlen okból átvizsgálták.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a hatáskörébe tartozó rendőri intézkedés érintette a panaszosoknak a Magyarország Alaptörvénye VI. cikk (1) bekezdésében foglalt magánlakás sérthetlenségéhez fűződő alapvető jogát az alábbiak szerint.

a) A panaszosok a Testület panaszirodáján személyesen adták elő, hogy 2012. október 15-én a rendőrök megjelentek a lakásuknál. Egyik panaszos sem tartózkodott otthon, mindössze az I. rendű panaszos édesanyja, B.-né, valamint élettársa, R. A. Az ott történt eseményekről csak áttételesen, a panaszosok által elismerten súlyos alkoholisták B.-nén keresztül értesültek. Tudomásukra jutott, hogy a kitérő rendőrök bárminemű határozat nélkül beléptek a lakásukba, és felmentek a lakás galériájába a panaszosok lakrészébe. Arról nem tudtak pontosan nyilatkozni, hogy mennyi ideig tartózkodtak a rendőrök a galérián, de körülbelül egy óráig.

A konkrét esetben a Testület a rendőrségnek a panasszal összefüggésben küldött megkeresésében kifejezetten felkérte a rendőri szervet, hogy reagáljanak a panaszos ezen sérelmére. A Testület rákérdezett az átvizsgálás okára, céljára és jogalapjára, valamint arra, hogy mennyi időt vett igénybe az átvizsgálás és milyen eredménnyel zárult.

A kérdésre azonban a Testület a rendőröktől érdemi választ nem kapott, és a rendőrségi iratok egyike sem cáfolja, hogy felmentek volna a panaszosok lakrészébe. A kérdéses napon a

helyszínre kiérkező r. hdgy. jelentésében mindössze arról számol be, hogy aznap délelőtt 11 és 13:50 közötti intervallumban más idézések mellett a B.-nének és R. A-nak szóló idézést is személyesen vitte ki a lakásukhoz. Az irat rögzíti, hogy B.-nével milyen párbeszédet folytatott, említést azonban nem tesz arról, hogy a galériára felmentek volna bármilyen okból.

A BRFK kerületi Rendőrkapitányságának mb. kapitányságvezetője 2012. november 26-án terjesztette fel a panaszügyben keletkezett iratokat a BRFK Hivatalának. Kísérőlevelében úgy tájékoztatta a BRFK Hivatalvezetőjét, hogy a Robotzsaru rendszer adatai alapján, az ügyeleti küldési napló és a napi eligazítás dokumentációja alapján a panaszosoknál rendőri intézkedés nem történt. A Testület meglátása szerint önmagában az a tény, hogy a Robotzsaru rendszerben nem szerepelt erre vonatkozóan információ, még nem alkalmas arra, hogy kizárja annak lehetőségét, hogy a rendőrök bementek a kérdéses magánlakásba, ahol ismeretlen okból felmentek a panaszosok lakrészébe.

Olyan esetekben, amikor a panaszos állításait a rendőrség a Testület kifejezett kérése ellenére sem cáfolja, töretlen gyakorlata szerint a Testület elfogadja a panaszosi állítást. Mivel pedig a rendőrség nem cáfolta, hogy a kiérkező rendőrök felmentek a panaszosok lakrészébe, ahol ismeretlen okból huzamosabb ideig tartózkodtak, a panaszosok előadását jelen ügyben is elfogadta a történések valós leírásaként, és döntését arra alapozva hozta meg.

A Testületet ebben megerősítette, hogy – bár az eljáró rendőr jelentésében arról számol be, hogy az I. r. panaszosnak és élettársának az idézéseket egyéb idézések mellett vitte ki – az „Eltávozás hivatalos ügyben” elnevezésű formanyomtatvány október 12-e 11.00 és 13.50 közötti időtartamra vonatkozó bejegyzésénél csak a panaszosok lakcíme szerepel, noha amennyiben a rendőrök más személyeknek is vittek volna idézést, azok címének is nyilvánvalóan meg kellett volna jelennie az iratban. Az, hogy az eljáró rendőrök egyetlen címet tüntettek fel erre a közel háromórás időszakra nézve (amely cím ráadásul néhány száz méterre van csupán a kapitányságtól, tehát az oda- és visszajutás sem tarthatott nagyon sokáig), szintén azt valószínűsíti, hogy az I. r. panaszos édesanyjának lakásában valóban hosszú időt töltöttek el a rendőrök.

b) Az Rtv. 17. §-ának (1) bekezdése szerint „a rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.”

A magánlakás sérthetetlenségéhez fűződő jog tehát csak törvényi felhatalmazás alapján korlátozható.

Az Rtv. azonban nem tartalmaz lakás, illetve lakrész huzamosabb szemrevételezésére vonatkozó felhatalmazást. Erre a rendőrség csak a Be. szerint – alakszerű határozat alapján (149. §) vagy halaszthatatlan nyomozási cselekményként (177. §) fogatosított házkutatás keretében – jogosult.

Mindhogy azonban a Be. alapján fogatosított házkutatásra a rendőrség nem hivatkozott, a panaszosok lakrészében való huzamos tartózkodásnak – azaz a magánlakás sérthetetlenségéhez fűződő jog korlátozásának – jelen esetben nem volt jogalapja, tehát az jogszerűtlen volt.

A Testület emellett megjegyzi, hogy még a törvényes alapon fogatosított jogkorlátozásnak is határt szab az arányosság Rtv. 15. § (1) bekezdésében rögzített követelménye, amely szerint

a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával.

Az Rtv. 39. § (1) bekezdése felhatalmazza az intézkedő rendőrt arra, hogy magánlakásba bebocsátás, vagy hatósági határozat alapján, illetve kivételes (de jelen ügyre nem vonatkoztatható) esetekben ezek nélkül belépjen, és ott intézkedést fogatosítsa. Ugyanakkor a magánlakásban való tartózkodás a (4) bekezdés értelmében – és összhangban az arányosság általános követelményével – „csak a feladat végrehajtásához szükséges ideig tarthat”.

Mivel pedig a magánlakásban tartózkodás időtartama még jogszerű belépés esetén sem haladhatja meg a feladat végrehajtásához szükséges időt, a lakás felkeresésének rendőrség által megjelölt célja – az idézés átadása – pedig nem indokolt huzamosabb tartózkodást a lakásban, ezért a magánlakás sérthetetlenségéhez fűződő jog korlátozásának jogszerűtlensége az arányosság követelményének megsértése miatt még az esetleges jogalap megléte esetén is megállapítható lenne.

Tekintettel arra, hogy a kiérkező rendőrök jogi felhatalmazás és törvényes cél hiányában mentek fel a panaszosok lakrészébe és az arányosság követelményét megsértve tartózkodtak ott huzamos ideig, a rendőri intézkedés sértette a panaszosok magánlakás sérthetetlenségéhez fűződő jogát. Mindezek okán a Testület megállapította a joguk súlyos fokú sérelmét.

IV.

A Testület a panaszosok által sérelmezett több esemény kapcsán arra a megállapításra jutott, hogy vizsgálatának megindítására alkalmas rendőri intézkedés nem történt, így ennek kapcsán hatáskörének hiányát állapította meg. Vizsgálta ugyanakkor a panaszosok azon kifogását, hogy lakrészükbe a rendőrök egy ízben ismeretlen okból felmentek és ott huzamosabb ideig tartózkodtak, amivel kapcsolatban a Testület a panaszosok magánlakás sérthetetlenségéhez fűződő jogának sérelmét állapította meg. Álláspontja szerint a jogsérelem mértéke eléri azt a szintet, amely indokoltá teszi, hogy a Testület állásfoglalását megküldje az országos rendőrfőkapitánynak, ezért döntését a rendelkező részben foglaltak szerint alakította ki.

Budapest, 2013. május 29.

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
előadó testületi tag